

Оцінка мультисекторальних потреб 2022

Короткий огляд гендерної ситуації

ЛЮТИЙ 2023

УКРАЇНА

КОНТЕКСТ Повномасштабна війна в Україні, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, спричинила масове переміщення населення та зростання гуманітарних потреб,^{1,2} поглибивши при цьому вже наявну вразливість людей, пов'язану з їхньою гендерною приналежністю.³ У цьому контексті Ініціатива REACH спільно зі Світовою продовольчою програмою (СПП) провела дослідження "Оцінка мультисекторальних потреб" (MSNA) з метою огляду гуманітарної ситуації в Україні. У період з 10 жовтня по 23 грудня 2023 року було проведено загалом 13 449 інтерв'ю у 55 районах 22 областей, поєднуючи особисті інтерв'ю (REACH) та опитування по телефону (СПП). Крім того, з метою подальшого дослідження, як поточна ситуація відрізняється для жінок та чоловіків, Ініціатива REACH за технічної підтримки Робочої групи з гендерних питань у гуманітарній діяльності провела цільовий аналіз гендерно зумовлених потреб населення, повний текст якого наведений в англійській мові ["Інформаційний записці щодо гендерної ситуації"](#) та коротко викладений у цьому огляді.

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

За отриманими даними, **види потреб у досліджених домогосподарствах, очолюваних жінками, часто співпадали з потребами в домогосподарствах, очолюваних чоловіками, проте в сукупності рівень таких потреб був вищим. Домогосподарства, очолювані жінками, частіше повідомляли про крайній або крайній + рівень потреб у всіх секторах (46%) порівняно з рівнем потреб в домогосподарствах, очолюваних чоловіками, (38%).**

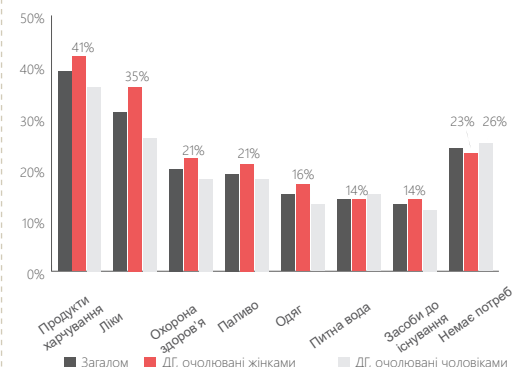
- Для домогосподарств, очолюваних як жінками, так і чоловіками, однаково пріоритетними були такі потреби, як: **продукти харчування, забезпечення ліками та медичними послугами**. Однак, домогосподарства, очолювані жінками, мали вищі рівні таких потреб.
- У домогосподарствах, очолюваних жінками, частіше харчувалися **більш дешевими продуктами** порівняно з домогосподарствами, очолюваними чоловіками (59% і 50%).
- Середній рівень доходу за місяць** у домогосподарствах, очолюваних жінками, був **нижчим** (9 872 грн), ніж у домогосподарствах, очолюваних чоловіками (12 819 грн), і такі домогосподарства частіше залежали від **більш нестабільних джерел доходів**, як, наприклад, пенсії (58% і 45%).
- Серед опитаних домогосподарств 53 % жінок, голів ДГ, були **незаміжними, розлученими або вдовами**, порівняно з 26% домогосподарств, очолюваних чоловіками, що могло вплинути на різницю в розмірі доходу та інших потребах.
- Домогосподарства, очолювані жінками, які орендували житло, частіше були **неспроможні сплатити орендну плату та комунальні послуги** порівняно з домогосподарствами, очолюваними чоловіками, які теж винаймали житло (20% і 13%).
- Забезпечення засобами до існування** може допомогти вирішити проблеми, пов'язані з засобами до існування/доходом, які можуть викликати інші потреби у **жінок працездатного віку**, які визначали їх більш пріоритетними.
- Велика частка вразливих домогосподарств, які найчастіше стикаються з проблемами, пов'язаними з доходом, склалися з осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, для яких **багатоцільова грошова допомога** може бути більш доречною, ніж допомога з працевлаштуванням.
- Зменшення витрат на охорону здоров'я як стратегія виживання** зустрічалася частіше серед домогосподарств, очолюваних літніми жінками (25%), та домогосподарств із жінками-головами ДГ та особами з інвалідністю (33%), які частіше визначали також **ліки та медичні послуги більш пріоритетними**, порівняно з іншими групами.
- Серед домогосподарств, очолюваних жінками, **потреба в інформації була вищою**, ніж у домогосподарствах, очолюваних чоловіками, зокрема, в інформації про те, як зареєструватися для отримання гуманітарної допомоги (24% і 18%).
- Рівень інформованості про служби допомоги особам, які зазнали гендерно зумовленого насильства (ГЗН)**, був низьким на дослідженій території: **63%** домогосподарств не знали про доступні на їхній території служби допомоги людям, які зазнали ГЗН, а відповідь "не знаю" на питання про наявність таких служб допомоги була найпоширенішою серед усіх демографічних груп.
- 33% сільських домогосподарств** по всій Україні підтвердили, що **служби допомоги особам, які зазнали ГЗН, були недоступними** в їхньому районі порівняно з 9% міських домогосподарств. Водночас у **Східній Україні** про відсутність таких служб повідомили 27% домогосподарств.

В домогосподарствах, очолюваних жінками, де частково співпадали такі фактори, як **інвалідність, вік або переміщення**, потреби часто були вищими, порівняно з домогосподарствами, для яких наявність цих факторів не була характерною. У деяких випадках подібна ситуація спостерігалася в домогосподарствах, очолюваних чоловіками, з такими самими вразливостями, як показано на прикладі середньомісячного доходу:

Середньомісячний сукупний дохід, за типом домогосподарства

	Середній дохід за місяць (грн)
ДГ, очолювані жінками віком від 60 років	6 875.13
ДГ, очолювані жінками, з особою з інвалідністю у своєму складі	7 973.39
ДГ, очолювані чоловіками віком від 60 років	9 110.69
ДГ, очолювані чоловіками, з особою з інвалідністю у своєму складі	9 661.11
ДГ, очолювані жінками	9 872.36
ДГ, очолювані жінками, без осіб з інвалідністю у своєму складі	10 103.00
Загалом	11 188.75
ДГ, очолювані жінками віком від 18 до 59 років	12 605.80
ДГ, очолювані чоловіками	12 818.81
ДГ, очолювані чоловіками, без осіб з інвалідністю у своєму складі	13 380.16
ДГ, очолювані чоловіками віком від 18 до 59 років	14 999.26

Найбільш пріоритетні потреби, за типом домогосподарства

39% опитаних домогосподарств, очолюваних жінками, зазначили, що вони отримували певну допомогу, порівняно з 29% домогосподарств, очолюваних чоловіками

ОГЛЯД МЕТОДОЛОГІЇ

У ході цього дослідження застосовувався змішаний підхід для збору даних як на доступних, так і недоступних територіях України. Ініціативою REACH було проведено 12 804 особистих інтерв'ю на доступних територіях України, а також 645 телефонних інтерв'ю із застосуванням комп'ютерної системи телефонного опитування (CATI) під керівництвом СПП на територіях, які були недоступними у зв'язку з безпековою ситуацією. Загалом, у період з 10 жовтня по 23 грудня 2023 року було проведено 13 449 інтерв'ю з домогосподарствами в 55 районах 22 областей.⁵ Під час телефонних інтерв'ю (CATI) використовувалися змінені опитувальники, з яких були вилучені деякі питання через відсутність зв'язку у цільових районах та обмежений час для проведення інтерв'ю. Стратифікація вибірки проводилася за наперед визначеними районами з метою охоплення як міських, так і сільських територій, а також районів, які постраждали внаслідок конфлікту. У районах, що постраждали внаслідок конфлікту, вибірка формувалася з метою отримання репрезентативних результатів на рівні району, з рівнем достовірності 95% та похибкою у 5%. На решті території України вибірка була сформована з похибкою у 7%.⁶

Результати, агреговані на загальному або макрорегіональному рівні, не відображають ситуації в районах, де не проводився збір даних, а тому повинні інтерпретуватися як **індикативні, а не репрезентативні** відносно ситуації у кожному районі. Варто зазначити, що за основу було взято дослідження “Оцінка мультисекторальних потреб 2022”, тому неможливо провести часове порівняння ситуації до та після початку повномасштабної війни.

У цьому огляді також використовуються значення, отримані на основі проведеного Ініціативою REACH аналізу показника мультисекторальних потреб (MSNI), який включає два ключові компоненти: розрив у рівні життя (LSG) та індекс мультисекторальних потреб (MSNI), які визначають рівень вираженості секторальних та загальних потреб за шкалою від 1 (“Відсутність потреб/Незначний”) до 2 (“Значний”), 3

(“Гострий”) та 4/4+ (“Крайній та Крайній +”). Розрив у рівні життя (LSG) відображає незадоволені потреби у певному секторі, де показник вираженості LSG знаходиться на рівні 3 (“Гострий”) або вище відповідно до системи показників LSG. Ця система була розроблена фахівцями REACH спільно з координаторами Гуманітарних кластерів та підкластерів України, Світовою продовольчою програмою (СПП) та іншими Робочими групами, що працюють в країні, які допомогли визначити порогові значення та зведені показники вираженості секторальних потреб. Таким чином, MSNI є інструментом для вимірювання **загальної вираженості міжсекторальних** гуманітарних потреб опитуваного домогосподарства (за шкалою від 1 до 4+) на основі найбільшої вираженості будь-якого з секторальних показників вираженості LSG, визначених у кожному домогосподарстві. Повний опис методології, яка використовувалася для розрахунку MSNI та окремих зведених секторальних показників, наведено у англомовному [Огляді методології MSNA](#).

Обмеження

- Оскільки MSNA є ширшим дослідженням, метою якого є оцінка загальних потреб на рівні домогосподарства, в ньому може **не відображатися динаміка всередині домогосподарств**, яка може бути, зокрема, між чоловіками, жінками, хлопчиками та дівчатками у межах одного домогосподарства.
- Жінки були належним чином представлені у командах інтерв'юерів: 31% інтерв'юерів були чоловічої статі і 69% жіночої статі. Проте, беручи до уваги використання підходу довільної вибірки в методології MSNA, за яким респонденти не розподіляються за гендерною ознакою, а також застосування переважно особистого збору даних, **з технічних причин не було можливості забезпечити проведення опитування респондента інтерв'юером тієї самої статі**, що могло мати вплив на відповіді на деякі запитання.

МАСШТАБ ТА ГЕОГРАФІЧНЕ ОХОПЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

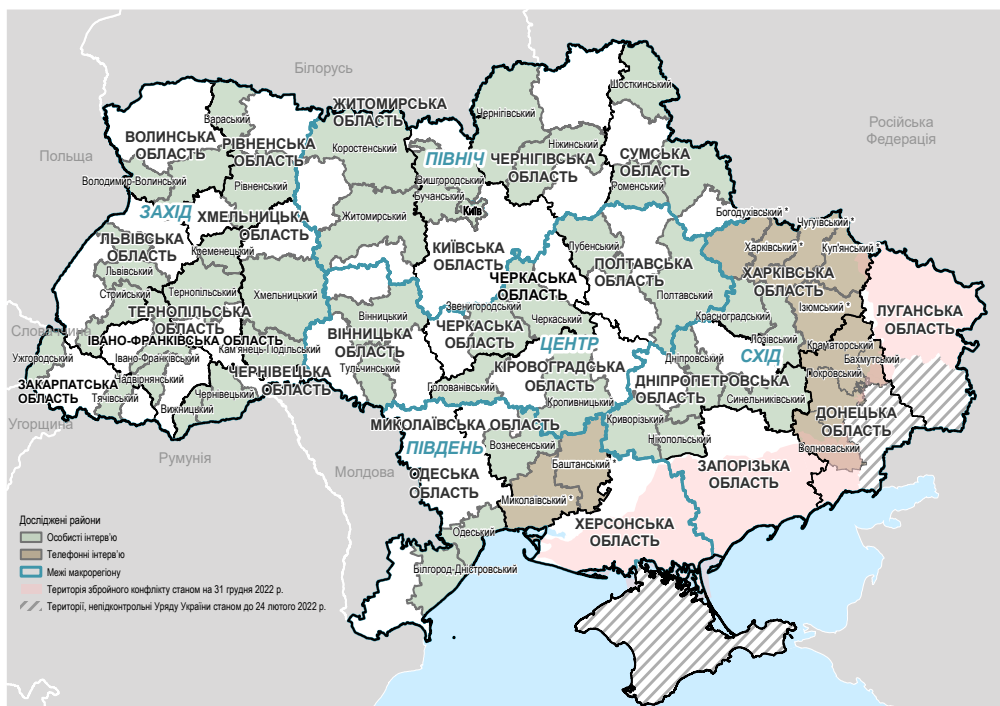
Географічне охоплення дослідження “Оцінка мультисекторальних потреб”, за методом збору даних

Кількість інтерв'ю, проведених у макрорегіоні

Загальна кількість	13 449
Північ	3 466
Схід	2 029
Південь	1 432
Захід	3 246
Центр	2 029

Збір даних проводився:

з 10 жовтня по 23 грудня

КІНЦЕВІ ВИНОСКИ

- ¹ MOM-DTM, [Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні. Опитування загального населення, раунд 12](#) (англійською), січень 2023 р.
- ² УКГП ООН, [Гуманітарне реагування в Україні. Огляд ситуації](#) (англійською), лютий 2023 р.
- ³ ООН Жінки, CARE. [Оперативний аналіз гендерної ситуації в Україні](#) (англійською), 4 травня 2023 р.